

O.V.T. = Onvoltooid Verleden Tijd

PRETERITUM

1. O.V.T. van de regelmatig werkwoorden

	stam + "de (n)"			stam + "te (n)"	
Ik	hoor-	de	Ik	lach-	te
Je / u	hoor-	de	Je / u	lach-	te
Hij / Ze / Het	hoor-	de	Hij / Ze / Het	lach-	te
We	hoor-	den	We	lach-	ten
Jullie	hoor-	den	Jullie	lach-	ten
Ze	hoor-	den	Ze	lach-	ten

- De O.V.T. wordt ook wel eens het preteritum genoemd.
- In de gesproken taal hoor je alleen de uitgang [-d̪] of [-t̪].
- In de geschreven taal moet je voor de meervoudsvormen een -n toevoegen: [-den] en [-ten].
- De "-n" wordt pas uitgesproken als er onmiddellijk een klinker op volgt: "We hoorden een hevige knal."

2. -de(n) of -te(n) ?

- 2.1.** Als de stam op een van de volgende stemloze medeklinkers eindigt **f, k, p, s, t, ch**, dan wordt er **-te (singularis) en -ten (pluralis) toegevoegd**. Je kan dit onthouden door het ezelsbruggetje **soft ketchup** te onthouden (waarin al die stemloze klanken terug te vinden zijn).
- 2.2.** Anders wordt de uitgang **-de** toegevoegd voor de singularis en **-den** voor de pluralis.
  - Vb. 1 : ik lach-te, werk-te, kook-te, bof-te, stop-te, vis-te, zet-te
  - Vb. 2 : ik stuur-de, ken-de, leg-de, wandel-de, bel-de, ...

3. Een paar spellingsprobleempjes

- 3.1.** [tt-] of [-dd-]?

Infinitief	Stam	
praten	[prāt]	Hij praat-te te veel.
antwoorden	[antwōrd]	Hij antwoord-de niet goed.

- Als de stam van het werkwoord op *-t* eindigt, dan wordt er toch *-te(n)* toegevoegd. Mutatis mutandis geldt dat ook voor de uitgang *-de(n)*. Zo krijg je soms een dubbele "t" of een dubbele "d".

■ 3.2. spelling : 's' of 'z', 'f' of 'v' ?

- Vergelijk eens even:
  - Ik reis niet veel meer.
  - Ik reisde vroeger meer.
  - Ik hoef maar 'ja' te zeggen.
  - Ik hoefde het maar één keer te herhalen.
- Volg de volgende stappen :
  - eerst moet de stam teruggevonden worden;
  - dan moet de correcte uitgang toegevoegd worden, nl. **-te(n)** of **-de(n)** ;
  - uiteindelijk worden de spellingsregels toegepast (vergeet niet dat "z" en "v" alleen vooraan in een syllabe staan, zoals in : 'reizen', 'geloven', 'hoeven', 'vrezen')

✚ 4. Onregelmatige werkwoorden

- In het Nederlands moet je drie vormen kennen om een werkwoord in alle tijden te kunnen vervoegen (conjugeren), nl.:
  - (1) de vorm van de infinitief;
  - (2) de O.V.T.;
  - (3) het voltooid deelwoord (participium perfectum).
- In de meeste gevallen hoeft er – wat de O.V.T. betreft - maar één vorm geleerd te worden, omdat de meervoudsvorm afgeleid kan worden van de enkelvoudsvorm:
  - **Ik, je, hij, ze, het** → **liep, reed, zwom**
  - **We, jullie, ze** → **liepen, reden, zwommen**
- Soms moet de meervoudsvorm toch geleerd worden (omdat de waarde van de klinker verandert):
  - **Ik, je, hij, ze, het** → **at, brak, kwam**
  - **We, jullie, ze** → **aten, braken, kwamen**
- De attente leerder zal ook opgemerkt hebben dat niet alle onregelmatige werkwoorden van buiten geleerd moeten worden (m.a.w. dat er 'reeksen' zijn). We raden je aan deze reeksen uit te printen en de (basis)betekenissen van die werkwoorden in je eigen taal neer te schrijven.

1.	ij begrijpen kijken rijden	ee begreep keek reed	e begrepen gekeken gereden
2.	ie kiezen liegen schieten	o koos loog schoot	o gekozen gelogen geschoten
3.	ui besluiten fluiten sluiten	o besloot floot sloot	o besloten gefloten gesloten

4.	i beginnen drinken vinden	o begon dronk vond	o begonnen gedronken gevonden
5.	e schenken (ver)trekken zwemmen	o schonk (ver)trok zwom	o geschonken (ver)trokken gezwommen
6.	e helpen sterven	ie hielp stierf	o geholpen gestorven
7.	e genezen geven vergeten	a / ā genas / genazen gaf / gaven vergat / vergaten	e genezen gegeven vergeten
8.	e nemen spreken stelen breken	a / ā nam / namen sprak / spraken stal / stalen brak / braken	ō genomen gesproken gestolen gebroken

De frequentste onregelmatige werkwoorden

De frequentste onregelmatige werkwoorden staan hieronder. Print deze lijst uit en check de betekenissen in een vertalend woordenboek.

1. **bakken**
bakte
gebakken
Grootmoeder ..... altijd heerlijke wafels voor ons.
Hm ! De bakker heeft weer lekker vers brood ..... .
- beginnen**
begon
begonnen
Een uur geleden ..... het weer plots te veranderen.
Is het onderzoek naar de oorzaak van het ongeval al ..... ?
- begrijpen**
begreep
begrepen
Ik ..... geen jota van wat hij vertelde.
Je ziet dat hij daar geen snars van ..... heeft.
- besluiten**
besloot
besloten
Waarom ..... je grootvader naar Irak te vertrekken ?
We hebben ..... meer informatie te vragen over de reis.
5. **bezoeken**
bezocht
bezocht
Vorige week ..... ik een tentoonstelling over China.
In Rome hebben we alle bezienswaardigheden ..... .
- bidden**
bad/baden
gebeden
Hij ..... elke avond op z'n knieën voordat hij naar bed ging.
Ze hebben veel ..... voor haar genezing.
- bieden**
bood
geboden
Niemand ..... genoeg voor het beroemde schilderij.
Wie heeft u deze betrekking aan..... ?
Het gebod - de geboden: De Tien Geboden.

	bijten beet gebeten	De hond ..... het kind in het been. De pitbull heeft het kind dood..... .
	binden bond gebonden	Vader ..... de hond aan de ketting vast. Je bent door je belofte ..... . De band tussen de twee gemeenschappen. De voetbalbond.
10.	blazen blies/bliezen (op)geblazen	Er ..... een ijskoude noordenwind over het land. Met dynamiet hebben de soldaten de brug ..... .
	blijken bleek gebleken	Achteraf ..... dat de jongeman onschuldig was. Uit het onderzoek is ..... dat hij smeergeld gekregen had.
	blijven bleef/bleven gebleven	Vader was een bescheiden man en ..... op de achtergrond. Tot de laatste dag is ze in dienst van de familie ..... .
	buigen boog gebogen	De slaaf ..... diep voor zijn meester. De boom heeft ..... maar werd niet gebroken.
	breken brak/braken gebroken	Hij viel en ..... zijn rechterpols. Hij kwam uit een ..... gezin. Bij het ongeval liep hij een schedelbreuk op. Een derde is een breuk.
15.	brengen bracht gebracht	Als moeder ergens naartoe ging, ... ze iets mee voor ons. Hij heeft al zijn geld mee ..... .
	denken dacht gedacht	An ..... dat ze om 6 uur moest vertrekken. Heb je al eens aan je toekomst ....., Elio ?
	doen deed gedaan	Geloof me: ik ..... dat met plezier. Wie heeft dat gordijn dicht..... ? De misdaad. De dader/misdadiger werd gearresteerd.
	dragen droeg gedragen	De leraar Frans ..... jaar in jaar uit hetzelfde pak. We hebben samen de gewonde naar de auto ..... .
	drijven dreef/dreven gedreven	De boom ..... op het water naar zee. De dictator heeft de mensen in steden samen..... .
20.	dringen drong gedrongen	De politie ..... het huis binnen. Ik heb me een weg door de massa ..... .
	drinken dronken gedronken	Ik ..... een paar glaasjes te veel op haar gezondheid. Ik heb altijd graag 's avonds verse warme melk ..... .

	duiken doken ..... onder gedoken	Veel Joden ..... tijdens de oorlog ..... om te overleven. Hij is in het water ..... om het kind te redden.
	dwingen dwong gedwongen	De gangster ..... de directeur op de grond te gaan liggen. Wij deden dat niet uit vrije wil. Wij werden ertoe ..... .
	eten at/aten gegeten	Vroeger ..... we 's vrijdags gewoonlijk vis. Ik ga een wandelingetje maken, ik heb teveel ..... .
25.	fluiten flood geflooden	De agent ..... op zijn fluitje toen ik de eenrichtingsstraat in reed. De scheidsrechter heeft toen terecht een strafschoep ..... .
	gaan ging gegaan	We ..... allemaal naar het spel kijken. De kiezers zijn voor de 2de keer naar de stembus ..... .
	genezen genas/genazen genezen	De zieke ..... langzaam van zijn longontsteking. Ik ben steeds nog niet ..... van mijn astma.
	geven gaf/gaven gegeven	Ik ..... hem de hand maar hij weigerde. Hij heeft mij het boek nooit meer terug..... .
	gieten goot gegooten	In de Middeleeuwen ..... iedereen het vuile water op straat. Het heeft de hele dag water gegooten.
30.	glijden gleed gegleden	Hij ..... uit over een bananenschil en brak een been. De overjas was van zijn schouders ..... .
	glimmen glom(men) geglommen	Haar gepoetste schoenen ..... alsof ze nieuw waren. Het huis heeft ..... zoals nooit te voren.
	grijpen greep ..... vast gegrepen	De politie ..... de gangster ..... voor hij kon weglopen. Die unieke kans had ik met beide handen ..... .
	hangen hing gehangen	Vroeger ..... dat schilderij rechts bij de ingang. Ik had uw jas aan de kapstok ..... en hij is verdwenen.
	hebben had gehad	..... ik dat maar vroeger geweten ! Hij heeft vroeger een kantoor in het centrum ..... .
35.	helpen hielp geholpen	Als hij de tijd had, ... hij ons altijd bij ons werk. Dank je voor je notities; ze hebben me veel ..... .
	houden hield gehouden	De moeder ..... de kleine bij de hand. Ik heb die foto's jaren in de lade ..... .
	jagen joeg gejaagd	Haar vader ..... haar de deur uit. Hij heeft op wilde eenden ..... .

	kiezen koos gekozen	Je ..... een mooie jurk. Hij staat je goed. Alle volksvertegenwoordigers zijn nog niet ..... .
	kijken keek gekeken	Ik zag het ongeval gebeuren, ik ..... toen juist uit het raam. Heb je ook naar dat gekke programma ..... ?
40.	klimmen klom geklommen	Na het onweer ..... ik op het dak. Hoe dikwijls hebben we niet in die bomen ..... !
	komen kwam/kwamen gekomen	Zijn hele leven ..... hij overal te laat. Onze Parijse vrienden zijn naar het huwelijk ..... .
	kopen kocht(en) gekocht	Onze burens ..... vorige week een nieuwe wagen. Ik voel me niet veilig meer : ik heb een wapen ..... .
	krijgen kreeg gekregen	Ik ..... gisteren (al)weer een brief van de belasting. Dat vakantieadres heb ik van een vriend ..... .
	kruipen kroop gekropen	Op handen en voeten ..... hij nader. De hond is onder het hek ..... en weggelopen.
45.	kunnen kon/konden gekund kunnen + inf.	We ..... pas 's anderendaags vertrekken. Ik heb dat soort dingen nooit goed gekund. Hij heeft ons niet kunnen overtuigen.
	lachen lachte(n) gelachen	We ..... ons krom met haar gekke verhalen. We hebben ..... tot we er ziek van waren.
	laten liet gelaten laten + inf.	De directeur ..... de kandidaat binnenkomen. Het slachtoffer werd in het bos achter..... . Hij heeft de hond laten ontsnappen.
	lezen las/lazen gelezen	Ik ..... net in de krant dat de regering gevallen is. Nog nooit in mijn leven heb ik zo'n nonsens ..... .
	liegen loog gelogen	Jan ..... zo goed dat hij het soms zelf geloofde. Dat is van A tot Z ..... .
50.	liggen lag/lagen gelegen	Ik wou met hem praten, maar hij ..... te slapen. De hele nacht heb ik wakker ..... .
	lijden leed geleden	Blijkbaar ..... hij aan een ongeneeslijke ziekte. De weken voor ze stierf heeft ze veel ..... .
	lijken leek geleken vergeleken	Wel, ze ..... niet op de hoogte te zijn van de zaak. Dat moet erg idioot hebben ..... . Ik heb die twee documenten met elkaar ..... .

	lopen liep(en) gelopen	Bij de ontploffing ..... we allemaal naar buiten. Ik heb vlug om water ..... .
	meten mat/maten gemeten	Hij ..... de breedte en de lengte van de kamer. Heb je de afstand tussen die twee punten al eens ..... ?
55.	moeten moest gemoeten moeten + inf.	De chauffeur vroeg de weg : hij ..... naar het centrum. Ik heb de waarheid moeten vertellen.
	mogen mocht(en) gemogen mogen + inf.	We ..... mochten niet op het ijs gaan van vader. Ik heb niet met hen mogen meegaan.
	nemen nam/namen genomen	Hij ..... het eerste het beste vliegtuig naar Amerika. Je hebt weer het grootste stuk taart ....., hé !
	rijden reed gereden	Toen hij 3 jaar was, ... hij al te paard. In de bocht heeft hij veel te vlug ..... .
	roepen riep geroepen	Hij maakte allerlei gebaren en ..... om hulp. Ik werd bij de directeur ..... en kreeg er van langs.
60.	ruiken rook geroken	De lerares ..... dat de leerling had gerookt. De gangsters hadden lont ..... en vluchtten weg.
	schenken schonk geschonken	Zij ..... hem een mooie zilveren ring. Hij heeft z'n hele bibliotheek aan de Albertina ..... .
	scheppen schiep geschapen	De Bijbel vertelt hoe God de wereld in zes dagen ..... . God heeft de mens naar zijn eigen beeld ..... .
	schieten schoot geschoten	De gangster draaide zich om en ..... naar z'n achtervolgers. Het leger heeft op het vliegtuig ..... .
	schijnen scheen geschenen	Die brutale knaap ..... van niemand bang te zijn. De zon heeft de hele dag ..... .
65.	schrijven schreef geschreven	Anne Frank ..... al haar indrukken in haar dagboek. Ik heb hem verleden week een brief ..... .
	schrikken schrok geschrokken	Ik ..... mij bijna dood toen ik hem na 30 jaar terugzag. Wij waren allemaal ..... toen we het resultaat hoorden.
	schuiven schoof geschoven	Hij ..... wat op zodat iedereen op de bank kon zitten. Ze denkt dat de ring van haar vinger ..... is.

	slaan sloeg geslagen	Hij ..... wild om zich heen toen de agent hem arresteerde. Waarom heeft hij dat arme beest ..... ? Hij kreeg een slag in zijn gezicht.
		Hou 'slaan' (zie hierboven) en 'slagen, slaagde, geslaagd' goed uit elkaar ! Hij is voor zijn examen geslaagd.
	sluiten sloot gesloten	En juist die avond ..... de bediende het kantoor niet. Op maandag zijn de Belgische musea meestal..... .
70.	snijden sneed gesneden	Het mes was scherp en hij ..... in zijn vinger. Je hebt te veel boterhammen (af)..... .
	spijten speet gespeten	Achteraf ..... het hem dat hij niet meegegaan was. Het heeft hem zijn hele leven ..... .
	spreken sprak/spraken gesproken	Ze ..... zo stil om de slapende baby niet te storen. We hebben uiteraard ook over jou ..... .
	springen sprong gesprongen	De jongen ..... over het water maar viel erin. Twee gevangenen zijn over de muur van de gevangenis ..... .
75.	staan stond gestaan	Hij ..... daar met z'n mond vol tanden. Aan de grens hebben we uren in de file gestaan.
	steken stak/staken gestoken	Hij ..... zijn handen in zijn broekzakken. Heb je de brief onder de deur ..... / geschoven / gestopt ?
	stelen stal/stalen gestolen	De dievenbende ..... alleen maar BMW's en Mercedesen. Waar en wanneer werd je auto ..... ?
	sterven stierf gestorven	Hij ..... tijdens het bombardement op Rotterdam. Hij is aan longkanker ..... .
	stijgen steeg gestegen	De prijs van het brood ..... vorige week opnieuw. De laatste jaren zijn de grondprijzen enorm/fel ..... .
	stinken stonk gestonken	Na elk onweer ..... het in het huis. Na de brand heeft het nog een half jaar ..... .
80.	strijden streden gestreden	Ze ..... met de moed der wanhoop. Hij heeft z'n laatste strijd ..... en is nu gelukkig.
	strijken streek gestreken	Ze ..... nog vlug haar jurk voordat ze wegging. Heb je de was al ..... ?
	treden trad/traden getreden	Veertig jaar geleden ..... hij in dienst van de firma. Ze zijn 25 jaar geleden in het huwelijk ..... .

	treffen trof getroffen	De agent schoot en ..... een van de gangsters. De regering heeft maatregelen ..... om de inflatie te verminderen.
	vallen viel gefallen	Toen ik hem dat vertelde, ... hij bijna achterover. Koning Albert is in 1930 van de rotsen ..... .
85.	vangen ving gevangen	Beneden ..... ze de mensen op die door het raam sprongen. Wel, heb je iets ..... ? Ja, een paar mooie vissen.
	varen voer(en) gevaaren	Vroeger ..... alle schepen naar Azië via Kaap De Goede Hoop. Hoelang heeft het schip over die afstand ..... ?
	verbieden verbod verboden	Hij ..... hem nog langer op te bellen. Is het ..... hier te parkeren of mag dat ?
	verdwijnen verdween verdwenen	De makelaar ..... met het geld van zijn klanten. Toen hij buitenkwam, stelde hij vast dat zijn wagen ..... was.
	vergelijken vergeleek vergeleken	Je ..... daarstraks zaken die totaal van elkaar verschillen. Ik had graag die twee schilderijen met elkaar ..... .
90.	vergeten vergat/vergaten vergeten	We ..... jammer genoeg de deur te sluiten. Ik ben/heb ergens de kantoor sleutels ....., maar waar.
	verkopen verkocht verkocht	Ik heb mijn oude wagen ..... en een tweedehands wagen gekocht. Ik kwam te laat : het huis was al ..... .
	verliezen verloor verloren	De gewonde ..... enorm veel bloed. Wij hebben de wedstrijd gewonnen, zij hebben ..... .
	vinden vond gevonden	Hij ..... dat hij hard moest werken en weinig verdiende. Hebt u de oplossing al ..... ?
	vliegen vloog gevlogen	De piloot ..... te laag en kwam in een huis terecht. Hoelang hebt u er met de Boeing over ..... ?
95.	vragen vroeg gevraagd	Hij ..... of hij met ons kon meegaan. Ik heb je dat nu al honderd keer ..... .
	vriezen vroor gevroren	Het ..... verleden nacht dat het kraakte. De laatste twee winters heeft het praktisch niet ..... .
	wassen waste gewassen	Hij ..... zijn linnen altijd in de buurtwas. Ik heb de gordijnen eindelijk nog eens ..... .
	wegen woog gewogen	Hij at zoveel dat hij boven de honderd kilo ..... . Toen wij het product ..... hebben, was er 2 kilo minder.

	werpen wierp geworpen	Hij ..... met een mes maar hij raakte mij gelukkig niet. Wie heeft die steen door het raam ..... ?
100.	weten wist geweten	Zij ..... al lang dat ze aan kanker leed. Had ik dat op tijd ..... ! Ik had zeker iets gedaan.
	wijzen wees gewezen	Hij ..... met de hand in de richting van het noorden. Ik heb het voorstel van de hand ..... .
	willen wou/wilde gewild willen + inf.	Hij ..... dat alleen doen, maar slaagde er niet in. Ik heb dat niet ....., dat is haar initiatief. Hij heeft niet met haar willen vertrekken.
	winnen won gewonnen	Wie ..... die wedstrijd ? Ik heb nog nooit iets ..... op de lotto.
	worden werd geworden	Gisteren werd Jan 20 jaar. He, wat ben jij groot en sterk ..... !
105.	zeggen zei/zeiden gezegd	Vader ..... altijd : "Had ik dat geweten !". Ik heb nu al duizend keer ..... : "Hou op !".
	zenden zond gezonden	Verleden maand ..... wij u de goederen goed verpakt. De krant heeft een verslaggever ..... .
	zien zag/zagen gezien	Ze ..... nog net op tijd de auto afkomen. Ik heb hem al in jaren niet meer ..... .
	zijn/wezen was/waren geweest	We ..... te laat : de trein ..... net vertrokken. Ik ben nog nooit in Groningen ..... .
	zingen zong gezongen	Callas ..... elke morgen een paar aria's voor het open raam. We hebben de hele avond gezellig samen ..... .
110.	zitten zat/zaten gezeten	Ze ..... hele dagen in het café problemen op te lossen. Waar heb je zo lang gezeten ?
	zoeken zocht gezocht	Waar zat jij toch ? We ..... uren naar jou. Er werd tevergeefs naar het meisje ..... .
	zwemmen zwom(men) gezwommen	De meesten ..... de afstand in minder dan een half uur. Het weer was zo mooi dat we de hele namiddag ..... hebben.
	zwijgen zweeg gezwegen	Ze ..... in alle talen (al)hoewel/ofschoon ze alles wist. Ze heeft heel lang ..... .

✚ 5. Gebruik van de O.V.T (of imperfectum)

- **5.1.** Het imperfectum verwijst naar gebeurtenissen/feiten/evenementen (.....) die in het verleden plaatsvonden. Het is allesbehalve evident om duidelijke regels te formuleren die het gebruik van het imperfectum strikt scheiden van het gebruik van het perfectum (of V.T.T). [zie daar voor meer commentaar].

Als algemene "regel" geldt dat de **V.T.T.** de gebeurtenissen in een "breed kader" schijnt te plaatsen, terwijl de **O.V.T. focust op specifieke elementen die in dat verleden plaatsvonden :**

- (1a) In de Braziliaanse stad Sao Paolo **heeft** een enorme krater heel wat mensen en voertuigen **meegesleurd**. Zaterdag **waren** nog minstens zeven mensen vermist. De enorme krater van 80 meter breed en 30 meter diep **ontstond** vrijdag op een werf waar een nieuw ondergronds station wordt gebouwd. De grond **zakke** plots om een nog onbekende reden weg en dat **zorgde** voor heel wat paniek. Ook **veroorzaakte** de verzakking schade aan heel wat huizen in de buurt.
- (1b) Volgens een recente studie zouden alle eurobiljetten in Ierland – zonder uitzondering sporen dragen van cocaïne. Volgens de BBC **waren** de wetenschappers aan de universiteit van Dublin erg verrast door hun ontdekking. De onderzoekers **gebruikten** een nieuwe methode, waardoor zelfs het geringste restje cocaïne opgespoord kon worden. Op sommige bankbiljetten **zat** echter zoveel cocaïne, dat ze vermoedelijk gebruikt werden om het spul mee op te snuiven. Op andere briefjes **zaten** dan weer veel minder drugsresten. De briefjes **zaten** wellicht in de broekzak of portefeuille van drugsgebruikers. Het onderzoek **wees** ook **uit** dat briefjes van een hogere geldwaarde ook meer sporen van cocaïne **droegen**. Volgens specialisten toont het onderzoek hoe wijdverspreid het gebruik van de harddrug is.

Noteer dat de O.V.T. systematisch gebruikt wordt met het bijwoord (adverbium)/voegwoord (conjunctie) **toen :**

- (2a) Ik schrok even **toen** ik hem **zag**.
- (2b) Ze lag nog in bed **toen** ik bij haar **aanbelde**.
- (2c) Het slachtoffer lag nog op de weg **toen** de politie **aankwam**.
- (3a) Ik wilde niet langer blijven, maar **toen kwam** de burgemeester **aan** met een hele troep feestvierders.
- (3b) Eerst kregen we een glaasje champagne en **toen bood** de gastvrouw koffie met gebak **aan**.

■ **5.2.** De O.V.T. wordt ook systematisch gebruikt om te praten over gewoontes of regelmatigigheden uit het verleden :

- (4a) Vroeger **keek** ik veel naar de televisie, nu kijk ik veel minder.
- (4b) Ze **deed** vroeger veel aan sport, denk ik.
- (5a) Toen ik in Louvain-la-Neuve **woonde, ging** ik wekelijks naar de bioscoop.
- (5b) Ik **woonde** vroeger in Louvain-la-Neuve en ik **ging** wekelijks naar de bioscoop.
- Vergelijk met het Engels dat gebruik maakt van "used to" en "would" in dergelijke contexten:
  - (5c) I used to live in Louvain-la-Neuve.
  - (5d) When I lived in Louvain-la-Neuve, I would weekly go to the cinema.

■ **5.3.** De O.V.T. wordt ook gebruikt om een "irrealis" uit te drukken, m.a.w. als de inhoud van de bewering als "imaginair" of "niet werkelijk" wordt voorgesteld :

- (6a) Als ik heel veel geld had, zou ik niet meer hoeven te werken.
  - (7a) Als ik geen dertig was, zou ik opnieuw beginnen studeren.
  - (8a) Als het niet regende, zou ik ook meegaan.
- In deze modale functie kan de O.V.T. de O.V.Tk.T. vervangen en omgekeerd [zie ook de informatie over deze laatste tijd voor meer commentaar] :
- (6b) Als ik heel veel geld zou hebben, zou ik niet meer hoeven te werken.
  - (7b) Als ik geen dertig zou zijn, zou ik opnieuw beginnen studeren.
  - (8b) Als het niet zou regenen, zou ik ook meegaan.
- (6c) Als ik heel veel geld zou hebben, hoefde ik niet meer te werken.
  - (7c) Als ik geen dertig zou zijn, begon ik opnieuw te studeren.
  - (8c) Als het niet zou regenen, ging ik ook mee.
- Er blijken dus vier mogelijkheden te zijn (twee voor de bijzin van voorwaarde en twee voor de rompsin):
- (9a) Als ik jou was, aarzelde ik niet.
  - (9b) Als ik jou was, zou ik niet aarzelen.
  - (9c) Als ik jou zou zijn, aarzelde ik niet.
  - (9d) Als ik jou zou zijn, zou ik niet aarzelen.

■ **5.4.** In combinatie met het modale bijwoord *maar* kan de O.V.T. ook een **wens** uitdrukken :

- (10a) Hield ze *maar* op met zeuren!
  - (10b) Kwam ze *maar* voor twaalven aan!
  - (10c) Zei ze *maar* niets dat mijn vrouw kwaad zou maken!
- Noteer dat deze wenszin
- met de PV begint;
  - het modale bijwoord *maar* bevat;
  - op een uitroepeteken eindigt!